

külföldi kapcsolatait. Az eddigi munkát folytatva kíván hasznos segítséggé, munkaeszközzé válni nemcsak a kohászati és fémkereskedelmi, hanem a kapcsolódó szakterületek szakemberei számára is.

/Aslih Proceedings, 27. k. I. sz. 1975. p. 22–26./

Grofesik Gusztávné

Az IFIP Technikai Bizottságai

Az IAG 1967-ben alakult meg az IFIP (*International Federation for Information Processing = Nemzetközi Adatfeldolgozási Szövetség*) keretében az adminisztrációs adatfeldolgozásban dolgozók kiszolgálására. E téren kutatási, oktatási és tapasztalatcsere tevékenységet folytat.

A cikk az IFIP tevékenységeit kívánja ismertetni, amelyek többé-kevésbé befolyásolják az IAG munkáját is.

A Technikai Bizottságokban (TC – *Technical Committee*) az IFIP tagegyesületeinek képviselői, míg a munkacsoportokban (WG – *Working Group*) a szakértők foglalnak helyet. Eddig az alábbiak alakultak meg:

TC 1: terminológia;

TC 2: programozás (WG: Algol; programnyelvek leírása; programozás módszerei; gépre orientált magas szintű nyelvek);

TC 3: képzés (WG: középfokú informatikai képzés; magasszintű tantervek az információfeldolgozás terén; számítógép-használat betanítása; ráfejelő képzés);

TC 4: információfeldolgozás az orvostudományban (WG: orvosi és más egészségügyi személyzet képzése; a számítógép orvosi alkalmazásának input-output feltételei; EKG–elemző programok tesztelése és ellenőrzése);

TC 5: számítógépek műszaki alkalmazása (WG: szállítási rendszerek; számítógépes tervezés; egyedi gyártás; általános és/vagy szabványos hardware és software technikák);

TC 6: adat–kommunikáció (WG: nemzetközi információs hálózat);

TC 7: optimalizálás (modellalkotás és szimuláció; számítástechnika osztott rendszerekben; gépi rendszerek modellezése);

TC 8: információs rendszerek (szervezeti információs igények elemzése; az információk szervezeti hasznosítása);

TC 9: számítógépek és a társadalom kapcsolatai.

Az IAG szempontjából elsősorban a TC 3, TC 8, és TC 9 munkája érdekes, ezeket részletesebben is áttekintjük.

A TC 3 (oktatás) fő céljai:

- technológiai és társadalmi trendek elemzése, az oktatással szemben támasztott új igények meghatározása;
- irányelvek megadása oktatási programokhoz és tanrendekhez;
- új oktatási igények, területek és/vagy módszerek befolyásolása;
- a széleskörű nyilvánosság megismertetése az információfeldolgozással;
- kapcsolatok kiépítése országos és nemzetközi szervezetekkel, együttműködés szorgalmazása;
- a fejlődő országok igényeinek fokozott figyelembe vétele.

E célokon belül az egyes munkacsoportok fő céljai a következők:

WG 3.1 (középfokú informatikai oktatás): tanárok képzése és továbbképzése; az informatikai oktatási anyagok biztosítása; illetékes szervek figyelmének felhívása a problémára; a vonatkozó információk cseréjének biztosítása.

WG 3.2 (magasszintű tantervek): tantervek kritikai elemzése; kiemelkedő fontosságú területeken tantervek kidolgozása; a tantervek dokumentum-háttérének biztosítása; új tantervek bevezetésének támogatása.

WG 3.3 (számítógép-használat betanítása): a számítógép alkalmazása az oktatásban; tapasztalatok gyűjtése és cseréje; nyelvek és rendszerek alkalmazhatósága az oktatásban; a fejlődő országok speciális problémái.

WG 3.4 (középfok utáni ráfejelő képzés): tanrendekre vonatkozó tapasztalatok gyűjtése és cseréje; új tanfolyamok elveinek kifejlesztése; visszacsatolás vizsgálata; műszaki területen létező hasonló igények vizsgálata; a hardware és software fejlesztés hatásának előzetes elemzése.

A TC 8 (információs rendszerek) alapvető céljai még nem ennyire véglegesítettek. A Bizottság információs, ill. adatfeldolgozó rendszerek átfogó tervezésének problémáival foglalkozik, anélkül, hogy a más bizottságok által lefedett részletkérdésekre kitérne. Ennek megfelelően a TC 8 számára különösen fontos az együttműködés más technikai bizottságokkal, amelyek eredményeit átveszi ill. kiegészíti. A Bizottság eddig megfogalmazott céljai:

- információs rendszerek tervezési, beindítási, fenn tartási és használati módszerei, koncepciók és elméletek;
- információs rendszerek hatása szervezetekre és a társadalomra;
- vizsgálatok folytatása az információs igények, információs rendszerek tervezése, információs- és adatüggyvitel, az információs technológia hatékony hasznosítása terén;
- együttműködés más technikai bizottságokkal.

A TC 9 (számítógépek és a társadalom) alapvető célja a számítógépnek és alkalmazásának, ill. a számítógép és társadalom kölcsönhatásának vizsgálata, s ennek révén

- az információfeldolgozás alkalmazása az életszínvonal emelése érdekében;
- társadalmi vonatkozású technikai rendszerek fejlesztésének elősegítése;
- káros következmények és ezek lehetőségeinek elkerülése.

A Bizottság figyelembe veszi a hasonló témában tartott bécsi konferencia ajánlásait:

a) szakemberek kapcsolatai révén a kölcsönös megértés és az interdiszciplináris együttműködés erősítése;

b) a számítógépek társadalmi hatására vonatkozó kutatási eredmények gyűjtése, értékelése és terjesztése;

c) az informatikai oktatás színvonalának emelése társadalomtudományi és általános emberi szempontok érvényesítésével;

d) olyan alapvető témák megvitatása, mint pl. az egyéni jogok védelme az egyénre vonatkozó adatok jogtalan felhasználása ellen, fokozott információs részvétel a döntéshozatal folyamatában, érdekesebb és változatosabb munkalehetőségek biztosítása, a számítástechnika etikai normáinak kidolgozása;

e) az ipari társadalom speciális helyzetben lévő csoportjainak bevonása az IFIP tevékenységébe, a fejlődő országok igényeinek fokozott figyelembevételével.

/IAG Communications, 1975. 2. sz. április p. 4–6./

Sárdy Péter

OKTATÁS

A reprográfia oktatása az Amerikai Egyesült Államokban

A könyvtárosoktatás keretében a rendszeres reprográfiai képzettség megszerzése nem könnyű. Egy 1965-ös adat szerint az USA-ban csak egyetlen főiskolán tartottak előadássorozatot, bár elszórtan több főiskolán is voltak tanfolyamok. A reprográfia elterjedése megkövetelte, hogy a könyvtárakba képzett szakemberek kerüljenek és ezt igazolja a könyvtárosoktatás utóbbi éveinek irányvonala is. A cikk egy előadássorozat fontos szempontjait, problémáit tárgyalja.

A cél nem az, hogy könyvtárosokból technikusokat képezzenek, hanem hogy a könyvtárosok megismerjék mit hasznosíthatnak a reprografiából. A tanfolyam nem mellőzi a technikát, de inkább egyes eljárások

előnyeinek-hátrányainak ismertetését célozza. Az előadássorozat befejeztével a hallgatónak képesnek kell lennie a szükséges felszerelések, eszközök kiválasztására, reprográfiai rendszert kell terveznie és ismernie kell egy reprográfiai üzem munkamenetét. Ismernie kell a reprográfia szerepét a könyvtári dokumentumok hozzáférhetővé tételében a bibliográfiai ellenőrzés problémáival együtt. A tanfolyam egyben új szemléletre, a könyvtárujú változó természetére is oktat.

A hallgatónak meg kell ismerniük a különböző reprográfiai eljárások előnyeit-hátrányait és meg kell tanulniok, hogy melyiknek az alkalmazása felel meg legjobban a célnak.

Egy 1966-os könyv még több mint 20 féle eljárást sorol fel, ma az elektrosztatikus a legelterjedtebb. Szükséges-e az elavult módszerek tanítása? A válasz igen, legalábbis két okból: egyesek olyan intézményekbe kerülnek, ahol nagy számban találnak régebben még elavult módszerekkel készült anyagokat. Ezekről meg kell állapítaniuk, hogy milyen eljárással készültek, mennyire tartósak. További ok: a reprográfia történeti fejlődésének elemzése vezet el a hallgatót a legújabb technikához, így nincs az az érzése, hogy egyszerre a mélyvízbe dobták. A fejlődés leglényegesebb pontja az, hogy a másolóeljárások a sötétkamrából az irodai helyiségekbe kerültek és annyira leegyszerűsödtek, hogy technikusok helyett irodai alkalmazottak kezelhetik a gépeket. Ennek ellenére a könyvtáros hallgatónak ismerniük kell az eljárás minden részletét.

A különböző másolóeljárások értékelése, kiválasztása könyvtári célra a kritériumok alapos elemzésével kezdődik: mennyire alkalmas bekötött könyvek másolására, milyen lesz a képek minősége, a gyorsaságot, a megőrzés igényét, a szolgáltatás megbízhatóságát melyik biztosítja, melyiknek a legelőnyösebb az ára, stb.

Külön figyelmet érdemel két speciális könyvtári felhasználás: az érmével, pénzzel működő másoló berendezések és a katalóguscédula sokszorosítás. A sokszorosítást, litográfiát csak röviden kell megemlíteni, érdekesebbek az újabb műszaki fejlődés eredményei, amelyek elterjedése hatással lesz a könyvtárakra is. Ilyenek: a színes másolás, a laserfelvétel, a száraz-ezüst fényképezés és a holográfia. A faksimile átvitel a technika megjavításával nagy jelentőséghez juthat.

A mikroformák megtárgyalása a különböző típusok könyvtári alkalmazásával kezdődik. Hagyományosan a 35 mm-es mikrofilmtekercs, a mikrokártyák és mikrofilmlapok az ismertebbek, de a kazetták, jackettek és montírozott kártyák stb. használata előtt is nagy jövő áll. Mivel a visszakeresés és a rendelkezésre bocsátás a két leglényegesebb tényező, komoly figyelmet kell fordítani az információviszanyerés különböző eszközeire, így a leolvasókra, illetve leolvasó-másoló berendezésekre. A visszakeresőrendszereknél meg kell különböztetni a kombinált és a differenciált kereső-raktározó rendsze-